

HERRI MUSIKA KONTZERTUAK

NEGUKO KONTZERTUA

2019ko otsailaren 16an - 18:30 - Auzokalte Elkartean - 5 euro

CAUBET GOGOAN

Maskaradak, pastoralak, dantzak, abeslarien ahots zorrotzak eta taldeen polifoniak izan dira Zuberoako herri kulturaren ezaugarri nagusiak. Soinu-joleen artean azken garaietan xirulariak izan dira nagusi, haiek izan baitira ia musikari bakarrak herri ekintza gehienetan. Ez da hain ezaguna eta oso jende gutxik ezagutzen du gaur egun Zuberoan ia galdua dagoen txanbela izeneko soinu-tresna. Hau antzinatik Zuberoan, Pirinioetako magalean, erabili izan da eta nagusiki artzainak izaten omen ziren txanbela jotzaileak.

Txanbela, Euskal Herrian erabili izan diren herri oboetako bat da. Ezaugarri eta egitura akustikoaz oboe bat da, dultzaina eta nafar gaita bezala. Mota berekoa da Aralar mendiko artzainen sunpriñua ere. XX. mende hasierako Aralar inguruko artzainek erabiltzen zuten Sunpriñua izeneko soinu-tresna bezala, Zuberoako artzainek txanbela erabiltzen zuten. Bi kasu hauetan, sunpriñuaren eta txanbelaren musikan, "artzain-musikaren" bi eredu esanguratsu eta garrantzitsu agertzen direla esan dezakegu. Bietan doinuak aire edo metrika lasaian, malguan eta librean jotzen ziren; bietan joleen interpretazio libre eta sortzaileak joaldi bakoitza partikularra egiten zuten.

Txanbelaren musikan antzinako euskal

musikaren estilo eta joera berezi bat mantendu da; doinu, neurri eta erritmo aldetik gaur egun gure herri kantutegian dugun musika era zaharrenetarikoa bat, ezagutzen dugun zaharrena ez bada. Horregatik, guretzat txanbela ez da soinu-tresna bat bakarrik, musika egiteko modu bat ere bada. Zuberoan bada esatera zahar bat musika egiteko estilo honen nolakotasuna argitzen duena: "txanbela bezala ari da kantatzen".

Pierre Caubetek erabiltzen zuen eskala, interbalika, anbitoa eta tesitura oso gertu zeuden albokari zaharrek erabiltzen zituztenetatik. Txanbelak, eta guretzat konkretuki Pierre Caubetek bere musika txokoan, antzinako forma horietako bat mantendu du. Berak ondo bereizten zituen bi mundu horiek eta behin baino gehiagotan demostratu zuen hori, kantu bera bi estilo eta formetan kantatzeko gai zela erakutsiz.

2018an proiektu berria argitaratu dugu: PIERRE CAUBET "PETHI XUBUCO ARHANE". Honetan egiten dugun txanbelaren aurkezpen orokorra, hiru jatorri ezberdinetakoak diren lan eta materialekin osatuta dago:

1. 1970. hamarkadan Iruñeko Gaite-roek egindakoa: idatziak eta diskoa.

2. 1984-1985ean Juan Mari Beltranek bildutakoa. Idatzia, audio grabazioa eta

filmazioa.

3. 1986an Marcel Bedaxagarrek audioan grabatutakoa.

CAUBET GOGOAN

Argitaratu berria den proiektu hau kontuan hartuta, modu ezberdinetan Lakarriko musikari aparta hau ezagutu zuten hiru lagun elkartu dira; Pierre Caubeti buruzko gogoeta bat egiteko eta Caubeten musikan eta bizitzan oinarritutako zuzeneko emanaldia prestatzeko elkartu ere.

Jean Mixel Bedaxagar, Titika Rekalt eta Juan Mari Beltran dira proiektu berri honen sortzaileak eta bertan parte hartzen dutenak.

Hirukote honek Caubeten omenez prestatutako CAUBET GOGOAN titulua duen emanaldi hau hiru osagaiz osatuta dago: Titikaren narrazio poetikoa, Jean Mixelen kantatzeko maisutasuna eta Beltranen txanbela, alboka eta xirolarri joaldiak. Lakarriko txanbelariari hartutako abesti, joaldi eta hitzekin hiruen artean landu eta prestatu dute doinuaz, hotsez, poesiaz eta maitasunez osatutako emanaldi hunkigarri hau.

Jean Mixel Bedaxagar zuberotar musikari ospetsuak ondo ezagutu zuen bere gaztaroan 1960 hamarkadako Zuberoako herri musikari, abeslari eta dantzari belaunaldia, eta horien artean Pierre Caubet. Emanaldi hau prestatzeko ordu asko pasa ditu Jean Mixelek Caubeten grabazioak entzuten eta berarekin kantatzen; modu musikal hori bereganatzen.

Titika Rekaltek bere haurtzaroan ezagutu zuen bere aitona-osaba zen Pierre Caubet. Askotan maite zuen bere familiakoa zen gizon berezi hau eta maitasun horretatik idatzi du proiektu honentzako narrazio eder bezain sakon bat, emanaldi osoa modu poetikoan josiz.

Juan Mari Beltranek 1985ean ezagutu zuen Pierre Caubet aurrez aurre. Aurretik ezagutzen zuen bere bizitza musikala irakurri eta grabazioak entzunez. Juan Mari askotan erabili eta zabaldu du bere disko lanetan Caubeti ikasitakoa.

DULZAINEROS HERMANOS RAMOS

(Segovia)

Sei anaik osatutako dultzainero talde hau 1983an sortu zen. Segoviako diputazioaren eskolak Cuellarren zuen Joaquín Gonzálezek zuzendutako luzapenean José eta Alfredo dultzaina klaseak hartzen hasi ziren.

Beraien musikazaletasun handiak eta gurasoen (Ricardo eta Ana M^a) erabateko laguntzak Alberto, Ricardo, Luis eta, geroago, Ana ere ikasten hasita ekarri zuen. Oinarrizko erreperorioa osatu bezain laster herrietako festetan jotzen hasi ziren. Lehenengo emanaldietan bi dultzaina eta danborrarekin jo zuten, laster hiru dultzaina, danborra eta bonbo-platerak jotzera paseaz. Ezagutza teknikoak eta erreperorioan sakondu ahala duan jotzen hasiko dira, erreperorio herrikoia nabarmenduz beraien estilora egokitutako modako abestien ondoan. Dultzainero segoviar esanguratsuenak ezagutu ahala, haiengandik ikasi zuten, zuzenean edo grabazioen bidez, beraien jotzeko era eta erreperorio herrikoia. Horrela, Mariano Contreras, A. Marazuela, El Silverio, Luís Barreno, S. Vaquerizo, Antonio Gil, Facundo Blanco, Paulino Gómez "Tocino", G. García, Los Mellizos, eta beste dultzainero ugari beraien maisu izan direla esan daiteke.

Cuellarren *A.C. Amigos de la música* sortu zenean hizkuntza musikala eta beste soinu-tresna batzuk jotzen ikasi zuten (Luísek saxo tenorra, Ricarrek klarineta, Alfredo saxo altoa eta Anak zeharkako flauta) Almudena Ruíz eta Miguel Yoldi irakasleekin. Aldi berean herriko musika bandan jotzen hasiko dira. Luís eta Ricar Valladoliden bateria ikasten hasiko dira eta geroago perkusioa Segoviako kontserbatorioan. Musika estilo ezberdinetako taldeetan jotzen ariko dira; rock, antzinako musika, dantza taldeak, antzerkia, txarangak, orkestrak, perkusio taldeak, etabar.

1995ean Udal Musika Eskola sortu zen Cuellarren. Ricardo eta Alfredo bertan perkusioa eta dultzaina erakusten hasi ziren. Gaur egun, Ricardo Segoviako kontserbatorioko dultzaina

Alfredo

Ricardo

Luis

irakaslea da, Luís perkusiokoa Cantalejoko musika eskolan eta Alfredo dultzainakoa Cuellarko "Cecilio de Benito" musika eskolan.

Hogeita hamar urte hauetan dultzainero lanak nagusiki Segovia probintzian eta inguruan bete dute jaialdietan, dultzaina topaketetan eta kultura herrikoiarekin lotutako hainbat ekitalditan joaz.

Beraien ibilbidean zenbait musika talderekin elkarlanean aritu dira: Grupo de Danzas Bieldo, La Ordiga, Tradinova, Castijazz, Banda de Música de Cuellar, Armando Ruido, Grupo de Teatro Zereia, Grupo de Marionetas "La Pícara Locuela",...

Dultzaina eta herri musikaren inguruko jaialdiak antolatzen lagundu dute: Pajares de Fresno, Valdevarnés, Folkuéllar eta Casla esate baterako.

2012an Carlos A. Porrok argitaratu zuen *"Repertorio segoviano para dulzaina, tonadas y canciones recogidas por Manuel García Matos en Abades, Bernardos y Nava de la Asunción en 1.951"* lanean sartua dagoen CD bikoitza grabatu zuten.

Luis Ramosek, Ricardo eta Alfredok lagunduta, Segoviako Tierra de Pinareseko herri musika biltzen duen *"Cancionero de la memoria"* disko-liburua egin zuen 2015ean. Eta 2017an

Víctor Sanz Gómezekin *"Repertorio musical segoviano en los fondos del archivo de investigación folklórica de la sección femenina"* CDa atera zuen.

Dultzaina talde herrikoiaz gain, beste hiru formato ezberdineko taldeak ere kontzen dituzte:

• "Ministriles de Cuéllar": antzinako musikako erreperorioa jotzen dute garaiko soinu-tresnekin Marco Mantovaniren zuzendaritzapean.

• "La orquestina de la Abuela Pina": XX. mendearen lehen erdiko orkestinetako erreperorioa ematen du.

• "Homenaje a A. Marazuela": ikusentzunezko muntaia hau segoviar folkloristaren bizitza eta lanean oinarrituta dago.

AUZOKALTE

ERGOIENGO AUZO
ELKARTEA

kontzertu honen
laguntzaileak:

TIRIKITRAUKI
MUSIKA DENDA

esku-soinuak
ZERO SETTE
Lasarte-Oria
Tel/Fax 943 372 617
www.tirikitrauki.com